



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1686/2019
20.05.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Весне Поповић и Зоране Делибашић, чланова већа, у правној ствари предлагача АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Марковић адвокат из ..., ББ из ..., чији је пуномоћник Милунка Арсић адвокат из ..., ВВ из ..., заступаног од стране ГГ, ГГ из ... и ДД из ..., чији је пуномоћник Иван Богдановић адвокат из ... и ЂЂ из ..., против противника предлагача ЈП „Србијашуме“ Београд-ШК „Голија“ из Ивањице, чији је пуномоћник Саша Милинчић, адвокат из ..., ради одређивања новчане накнаде за одузето земљиште, одлучујући о ревизији противника предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Чачку Гж 732/18 од 18.12.2018. године, у седници већа одржаној 20.05.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија противника предлагача изјављена против решења Вишег суда у Чачку Гж 732/18 од 18.12.2018. године у делу који се односи на предлагаче АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД.

НЕ ПРИХВАТА се одлучивање о ревизији противника предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Чачку Гж 732/18 од 18.12.2018. године у делу који се односи на предлагача ЂЂ као о изузетно дозвољеној, и у том делу ревизија се **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољена.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви предлагача АА и противника предлагача за накнаду трошкова поступка по ревизији, као неосновани.

Образложење

Решењем Основног суда у Ивањици Р1.бр 19/15 од 26.01.2018. године, ставом првим изреке, одређена је новчана накнада у износу од 5.683.500,00 динара за земљиште ранијег власника пок. ЕЕ бившег из ... које је прешло у друштвену својину по основу означеног решења Среске комисије за ПЗФ од 26.08.1953.године, за сувласнички удео од $\frac{3}{4}$ к.п. ... и к.п. ..., обе по култури ливада 7.класе, у означеним површинама. Ставом другим, обавезан је противник предлагача да на име новчане накнаде за одузето земљиште из става 1.изреке исплати предлачима АА и ЖЖ износ од по 1.894.500,00 динара, предлагачима ВВ, ГГ и ДД износе од по 505.200,00 динара и предлагачу ЂЂ износ од 378.900,00 динара, у једнаким тромесечним ратама, у року од 10 година почев од истека године дана од дана правноснажности решења, са каматом на доспеле обавезе у висини раста цена на мало, према последњим објављеним подацима Републичког органа надлежног за послове статистике. Ставом трећим

изреке, обавезан је противник предлагача да предлагачима накнади трошкове поступка, и то ЖЖ у износу од 496.500,00 динара, АА у износу од 453.200,00 динара и ВВ, ГГ и ДД солидарно износ од 311.250,00 динара.

Решењем Вишег суда у Чачку Гж 732/18 од 18.12.2018. године одбијене су жалбе странака потврђено је наведено решење првостепеног суда.

Против правноснажне одлуке другостепеног суда, противник предлагача је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 и 55/14), који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 1. тог закона, с обзиром да је решењем Вишег суда у Пожаревцу Гж 187/15 од 12.03.2015. године укинута претходно донета одлука у овом поступку и предмет враћен на поновни поступак, па је нашао да је против правноснажне одлуке о досудама накнада, према вредности побијаног дела, редовна ревизија дозвољена у односу на све предлагаче, осим у односу на ЋЋ.

Правноснажним решењем одлучено је о исплати новчаних накнада за раније одузето земљиште правног претходника предлагача, по праву признатом решењем Комисије за враћање земљишта, а у износима одређеним према наследним уделима. У овој правној ствари, предлагачи су обични супарничари. У погледу вредности предмета износи накнада се не сабирају, а за оцену о дозвољености ревизије меродавна је вредност предмета побијаног дела у односу на сваког предлагача понаособ. То су у случају предлагача АА и ЖЖ износи који одговарају динарској противвредности 161.923,08 евра, ВВ, ГГ и ДД износи који одговарају динарској противвредности 43.179,49 евра, а ЋЋ износ који одговара динарској противвредности 32.384,62 евра, прерачунато према средњем курсу НБС у односу на валуту и курс 1ДЕМ=6,00 динара важећи на дан покретања поступка 14.10.1998. године.

Врховни касациони суд је испитао правноснажно решење у делу који се односи на четворицу предлагача у смислу члана 408. ЗПП и нашао да ревизија туженог није основана.

При доношењу побијане одлуке није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије у односу на чињенице, начин утврђења тржишне вредности пошумљеног земљишта, те оцену доказа, оспорава се у ствари утврђено чињенично стање. Оспоравање утврђеног чињеничног стања у ревизији, не представља дозвољени разлог због којег се ревизија може изјавити, на супрот прописаног у члану 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, по решењу Среске Комисије за ПЗФ Среза Моравичког од 26.08.1953. године у ПЗФ општенародне имовине унето је земљиште ранијег власника пок. ЕЕ из ... к.п. ..., ..., ... и ..., по култури ливаде 6. и 7. класе. Решењем Комисије за враћање земљишта у општини Ивањица од 06.09.1993. године, тројици његових синова и унуку по четвртном умрлом сину, ЗЗ ИИ, ЈЈ и АА, враћене су у својину и државину са уделима од по $\frac{1}{4}$ дела к.п. ... и ..., а за к. п.

... површине 2.30,50 ха и к.п. ... површине 5.27,30 ха (које нису враћене јер су промениле културу тако што су пошумљене) признато им је право на новчану накнаду у истој сразмери. На испуњење је обавезано ЈП „Србијашуме“ Београд-ШК „Голија“ из Ивањице. Између обвезника плаћања накнаде и наследника ранијег имаоца, накнадно је 12.12.1996.године закључено судско поравнање о накнади у натуралном облику, предајом у својину другог земљишта. У потом вођеним парницама је утврђено да је поравнање ништаво у односу на ИИ, ДД (од умрлог оца ЗЗ) и АА. Право на накнаду остварују предлагачи АА, ЖЖ као наследник пок. ИИ и остали предлачи као следбеници пок. ЗЗ у одговарајућим наследноправним уделима, а све у односу на утврђену вредност $\frac{3}{4}$ дела к.п. ... и Реална вредност ових непокретности је утврђена на основу вештачења, датог узимањем у обзир културе и класе земљишта у време уношења у ПЗФ, положаја и експозиције терена, величине и облика парцела, локације у непосредној близини асфалтног регионалног пута и туристичког насеља Одвраћеница на Голији, тржишних услова, односа понуде и тражње, претходно реализованих цена у промету, што јесу чиниоци битни за процену тржишне вредности конкретних парцела.

Разлози због којих је предност дата вештачењу о тржишној вредности парцела у односу на прибављену процену пореске управе, подробно су наведени у одлукама нижестепених судова и по својој садржини не трпе критику везану за околност у међувремену пошумљеног комплекса земљишта, што је разлог био томе да наведене парцеле нису враћене следбеницима ранијег власника, већ да им је утврђено право на накнаду. То право се реализује досудом новчаног износа према тржишној цени земљишта. За укупну површину обе парцеле утврђено је да тржишна вредност износи 7.578.000,00 динара, од тога $\frac{3}{4}$ износи 5.683.500,00 динара, према том износу одређен је износ обавезе противника предлагача према сваком од предлагача.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали противника предлагача да исплати предлагачима новчану накнаду, по праву утврђеном правноснажним решењем, на основу члана 7. став 1. и 9. Закона о начину и условима признавања права и враћања земљишта које је прешло у друштвену својину по основу ПЗФ и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“ бр.18/91,20/92 и 42/98). Имајући у виду да је судско поравнање о облику накнаде оглашено ништавим у односу на предлагаче односно претходнике предлагача, и у којем делу дејство не производи, судови су правилно закључили да утврђено право на накнаду предлагачима није престало. Чланом 9. став 3. наведеног закона прописано је да се накнада одређује на начин и по прописима за утврђивање накнаде за експроприсану непокретност. Обвезник плаћања накнаде је противник предлагача, на основу члана 12. став 1. наведеног закона. Начин исплате у случају кад је висину накнаде одредио суд прописан је у члану 12б став 1. тог закона. У конкретном случају, одлучено је у складу са наведеним. Накнада је одређена у новцу према тржишној цени земљишта, како налаже одредба члана 42. став 1. Закона о експропријацији („Службени гласник РС“ бр.53/1995, „Службени лист СРЈ“ бр.16/2001 и „Службени гласник РС“ бр.20/2009 и 106/2016). Суд је прибавио процену пореског органа, на тај начин поступио у складу са прописаним у одредби члана 42. став 2. Закона о експропријацији, али није дужан био да утврђење заснује на тој процени, критички оцењеној као нереалној. Доказ вештачењем није искључен у расправљању о спорном. На таквом доказу као валидном може се засновати утврђење о битној чињеници, као што је и учињено у овом случају. Образложена је и оцена о неоснованости приговора

застарелости потраживања, истакнутог од стране туженог, наспрот чињеници да је поступак за одређивање накнаде службено покренут достављањем списка суду 14.10.1998. године. То је учињено након закључења ништавог поравнања о натуралној накнади од 12.12.1996. године, које је било предмет судских поступака, окончаних пресудама донетим у току трајања овог ванпарничног поступка.

Неосновано се у ревизији противника предлагача истиче да је материјално право погрешно примењено.

Решење донето у управном поступку представља правни основ за остваривање права на новчану накнаду у висини која не може бити нижа од тржишне, како следи из цитираних законских одредаба и члана 58. Устава РС, а такође и праксе у примени члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију о људским правима, засноване на ставовима Европског суда за људска права у заштити права на мирно уживање имовине и имовинских права. Овде је реч о признатом имовинском праву, у чијем остварењу се обезбеђује стандард заштите према општеприхваћеном ставу да кад је непокретност одузета а њено враћање није могуће, све док се не исплати адекватна накнада није успостављена равнотеже интереса. У конкретном случају, предлагачима је одређена накнада за раније одузето земљиште на терет противника предлагача као корисника, према тржишној вредности конкретног земљишта, управо у складу са наведеним стандардима заштите имовинских права.

Врховни касациони суд је нашао да значај не уживају ревизијом изнете примедбе на вредност земљишта. Противник предлагача у проведеном поступку није доказао да је вредност земљишта нижа од вештачењем исказане. У таквој ситуацији, другостепени суд је правилно поступио када је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права. Побижана одлука је заснована на одговарајућим правним разлозима. Ревизијом изнето тиче се чињеница. То нису разлози који се разматрају у ревизијском поступку.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио применом 414. став 1. ЗПП као у ставу првом изреке.

Имајући у виду да вредност предмета побижаног дела за предлагача ЂЂ не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан покретања поступка, а да се у ревизији противника предлагача истиче као разлог њеног изјављивања уједначавање судске праксе, Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије у смислу члана 404. став 1. ЗПП.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14) посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побижати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је нашао да у конкретном случају нису испуњени услови за примену института изузетне дозвољености ревизије, с обзиром на предмет

судске заштите и разлоге изнете у побијаној одлуци, донетој у складу са устаљеном судском праксом. Зато није прихватио да у односу на ЂЂ одлучује о ревизији као изузетно дозвољеној. У том делу о ревизији противника предлагача је одлучено применом члана 404. ЗПП, као у ставу другом изреке. Применом члана 413. ЗПП ревизија је одбачена у делу у ком није дозвољена у смислу члана 403. став 3. ЗПП.

Применом члана 165. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио о захтевима за накнаду трошкова ревизијског поступка, одбијањем неоснованог захтева противника предлагача који са ревизијом није успео и одбијањем захтева предлагача чији одговор на ревизију није био нужан и неопходан за вођење парнице.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић